

TER BESLUITVORMING

Aan: SCM

Erfgoed en Kunsten

Van

Persoonsgegevens

Datum

14 november 2023

Referentie

Bijlagen

BIS en EW

Verdeling middelen fair pay

Aanleiding

De definitieve versie van het SiRM/PPMC rapport wordt woensdag 15 november 2023 aan u overhandigd door de opdrachtgever van het onderzoek: Kunsten '92. Naar het veld is gecommuniceerd dat wij dit onderzoek zullen gebruiken ter onderbouwing voor de verdeling van de € 34,1 miljoen ten behoeve van fair pay. Eerder hebben wij u geïnformeerd over het verloop van het proces en de kaders waarin wij de onderstaande besluiten presenteren. In het onderstaande besluit willen wij u de definitieve verdeling voorleggen.

Geadviseerd besluit

Wij adviseren u akkoord te gaan met de bijgevoegde verdeling van de fair pay middelen.

Kernpunten

- Wij stellen aan u voor om de beschikbare middelen te verdelen als is gepresenteerd in deze nota en het bijgevoegde overzicht.
- Om de fair pay middelen toe te kunnen voegen aan de subsidieplafonds van de BIS-regeling, is het noodzakelijk om op korte termijn een besluit te nemen. Dan is bij de publicatie duidelijkheid naar de sector over de hoogte van de subsidieplafonds bij de start van de aanvraagtermijn.

Toelichting

1. Algemene verdeling

Op basis van het gedeelde concept-rapport¹ uit het SiRM/PPMC onderzoek leggen wij de verdeling van de fair pay middelen ter besluitvorming aan u voor. Onderstaand een tabel met daarin de totale verdeling. De verdeling van de fair pay middelen over de artikelen in de BIS en de bis en erfgoedwet-instellingen vindt u in de bijlage. De uiteenzetting voor de fondsen, Wab en de Regeling kunstenaarshonorarium volgt hieronder.

---

¹ Volgens de onderzoekers en Kunsten '92 staan de cijfers in het concept-rapport vast en baseren wij onze berekeningen op deze versie om de regeling tijdig te kunnen publiceren. Voorafgaand aan de publicatie controleren wij dit aan de hand van het definitieve rapport alsnog.

Verdeling fair pay-middelen (loon- en prijspeil 2023)	totaal meerkosten	bedragen naar verhouding beschikbare middelen afgerond 76,5%)	aandeel tov totaal
Fondsen:			
- meerjarig gesubsidieerde organisaties	18.927.723	14.487.740	39,9%
- projectmatig gesubsidieerde organisaties	15.980.193	12.231.629	33,7%
- Mondriaan Fonds: regeling Kunstenaarshonorarium	1.000.000	1.000.000	2,8%
BIS:			
- subsidieplafonds Bis- regeling basis van onderzoek	6.254.264	4.787.166	13,2%
- orkesten (wab)	4.868.600	3.726.545	10,3%
EW-musea	146.218	111.919	0,3%
totaal	47.176.999	36.345.000	

Bovenstaand is een eerste beeld van de geadviseerde verdeling. Hier is uitgegaan van € 36.345.000 als totaalbedrag, dat betreft de 34,1 miljoen verhoogd met de loon- en prijsbijstellingen over 2023.

Als eerder aan u voorgelegd, adviseren wij u om voor de Bis en de erfgoedwet-instellingen de percentages uit het onderzoek te hanteren. De percentages worden dan per grootteklasse overgenomen uit het onderzoek voor het subsidiegedeelte vanuit het Rijk. Voor de erfgoedwet-instellingen wordt het percentage toegepast op het publieksactiviteiten-deel ten behoeve van makers.

Ter besluitvorming: gaat u akkoord met het onderzoek als basis voor de verdeling de fair pay middelen voor de bis en erfgoedwet-instellingen?

2. Wet arbeidsmarkt in balans (Wab)

De Wab is in 2020 in werking getreden. Een van de uitgangspunten van de Wab is dat flexibele medewerkers zoals oproepkrachten en payrollmedewerkers dezelfde rechtspositie en arbeidsvoorwaarden verdienen als werknemers in vaste dienst. De invoering van de Wab had als consequentie dat orkesten hun remplaçanten meer (lees: fair) moesten betalen. De orkesten hadden namelijk separate cao's voor reguliere musici en voor remplaçanten. De orkesten hebben deze ongelijkheid gecompenseerd toen de Wab van kracht werd². Deze rekening is niet zichtbaar in het huidige onderzoek. Dit wordt momenteel binnen de begroting van de orkesten zelf opgevangen en is mede oorzaak voor aanzienlijke tekorten bij meerdere orkesten. Ons advies is om dit bedrag te compenseren. In het vorige SIRM-onderzoek³ is de omvang van de achterstand bij remplaçanten berekend. Hier kwam uit voort dat een bedrag van € 4,2 miljoen nodig was voor fair pay. Dit bedrag is op basis van prijspeil 2019, als we dit naar het huidige prijspeil vertalen komt dit uit op een bedrag van € 4.868.600.

Ter besluitvorming: gaat u akkoord met de fair pay compensatie naar aanleiding van de Wab voor de bisorkesten?

3. Regeling Kunstenaarshonorarium

²Hoewel er ook bij andere instellingen en bij andere sectoren sindsdien stappen zijn gezet om zelfstandigen eerlijker te betalen, is de situatie van de orkesten voortgekomen uit een wettelijk vereiste.

³[SIRM 'op weg naar het nieuwe normaal', p.29](#)

Om de honorering van makers te verbeteren, is de afgelopen jaren al projectmatig subsidie verleend aan het Mondriaan Fonds voor de Regeling Kunstenaarshonorarium. Dit betreft een matchingsregeling, en is een effectief instrument om eerlijke beloning van beeldend kunstenaars te verwezenlijken buiten de relatief beperkte kring van instellingen die rechtstreeks subsidie ontvangt van het Mondriaan Fonds. Op dit moment loopt deze regeling tot 2024 en wordt betaald uit de fair pay middelen. Gezien de effectiviteit van de regeling en bijzonder kwetsbare positie van werkenden in de beeldende kunst, zouden wij u willen adviseren de regeling te continueren. Dit betreft een bedrag van € 1.000.000. Dit bedrag wordt momenteel al volledig ingezet ten goede van makers. Daarom adviseren wij u dit bedrag niet aan te passen naar verhouding van de beschikbare middelen, maar 1 miljoen voor dit doel te reserveren.

Ter besluitvorming: gaat u akkoord met het continueren van de Regeling kunstenaarshonorarium?

4. *Verdeling fondsen*

In het onderzoek wordt er aandacht besteed aan de benodigde middelen per fonds. Hierin worden ook 'platte' bedragen gepresenteerd. Omdat wij met een andere grondslag werken dan de onderzoekers (op basis van het subsidiebedrag en een andere prijspeil) sluiten de platte bedragen niet 1-op-1 aan bij de bedragen zoals wij ze nu presenteren.

Meerjarig deel fondsen

Voor het meerjarige gedeelte van de fondsen kan het onderzoek gevolgd worden door de percentages uit het onderzoek te hanteren. Het eerdere besluit om de lacune van het Fonds Cultuurparticipatie op te lossen door het percentage van het Fonds Podiumkunsten te koppelen, wordt hierbij toegepast (zie onderstaande tabel voor een overzicht van de gehanteerde percentages per fonds).

Ter besluitvorming: gaat u akkoord met de toepassing van de percentages uit het onderzoek voor het meerjarig gedeelte van de fondsen?

Project deel fondsen

Voor het projectgedeelte sluiten de bedragen uit het onderzoek niet aan bij het beeld in de sector. Het onderzoek richtte zich hoofdzakelijk op meerjarige instellingen, voor dat gedeelte adviseren wij u de uitkomsten uit het onderzoek te volgen. Voor het projectgedeelte achten wij de uitkomsten onvoldoende onderbouwd en aansluiten op de realiteit van de fondsen. Voor de projectsubsidies die de fondsen verstrekken geldt dat die heel uiteenlopend van karakter zijn. De onderzoekers brengen een deel van de problematiek in beeld, maar daarmee is niet de gehele problematiek boven tafel. Wij zijn van mening dat de fondsen een grotere rol toekomen dan nu uit het onderzoek naar voren komt. Daarbij is het ook belangrijk dat in alle sectoren sprake kan zijn van een extra inspanning richting eerlijke beloning. Daarom adviseren wij u af te wijken van het onderzoek over de te hanteren percentages voor de verdeling voor de projectgelden. Deze lijn is ook besproken met de fondsen.

Op dit punt adviseren wij u voor het projectgedeelte geen onderscheid te maken tussen de fondsen en een algemeen percentage van 10% toe te passen. Een

percentage van 10% heeft als nadeel dat u niet differentieert in de specifieke fair pay problematiek per fonds, terwijl er in de praktijk wel verschillen zullen zijn. Het onderzoek biedt echter onvoldoende houvast om zodanig te differentiëren dat dit aansluit op de reële problematiek bij de projecten van de fondsen. De geleverde percentages worden door de fondsen dan ook niet herkend. Onderstaand vindt het overzicht van de verdeling voor de fondsen waarin een projectpercentage van 10% gehanteerd wordt. In de onderstaande tabel is te zien wat de financiële uitwerking is van de keuze om 10% als percentage toe te passen op het projectgedeelte met een totaalbedrag van € 26.529.983 euro voor de fondsen.

Fondsen	Meerkosten meerjarig gesubsidieerde organisaties (% op basis van onderzoek)	Extra voor fair pay meerjarig gesubsidieerde organisaties (in € op lpo 2023 naar rato totaal beschikbaar budget)	Meerkosten projectmatig gesubsidieerde organisaties (vast percentage voor alle projectsubsidies)	Extra voor fair pay projectmatig gesubsidieerde organisaties (in € op lpo 2023 naar rato totaal beschikbaar budget)	Totale extra naar fondsen voor fair pay
Stichting Nederlands Fonds voor Podiumkunsten	18,60%	7.909.052	10%	1.158.941	9.067.993
Stichting Nederlands Fonds voor de Film	47,20%	288.809	10%	5.986.356	6.275.166
Stichting Fonds voor Cultuurparticipatie	18,60%	3.276.219	10%	1.156.130	4.432.349
Stichting Stimuleringsfonds Creatieve Industrie	18,00%	647.617	10%	941.243	1.588.860
Stichting Nederlands Letterenfonds	13,10%	270.202	10%	744.076	1.014.278
Stichting Mondriaan Fonds (excl. regeling kunstenaarshonorarium)	48,70%	2.095.842	10%	2.244.883	4.340.725
totaal		14.487.740		12.231.629	26.719.371

Ter besluitvorming: Gaat u akkoord met het toepassen van een percentage van 10% naar rato voor het projectgedeelte van de fondsen?

nota

TER VOORBEREIDING

Aan: SCM

Erfgoed en Kunsten

Van

Persoonsgegevens

Datum

02 november 2023

Referentie

Bijlagen

Concept-Kamerbrief

Ontwikkelingen verdeling fair pay

Aanleiding

In de beleidsstaf van 30 oktober 2023 zijn de uitgangspunten van de verdeling voor de € 34,1 miljoen ten behoeve van fair pay met u besproken. Er waren nog een aantal openstaande punten voor het vervolgproces. In deze nota lichten wij deze punten toe.

Inmiddels is het concept-onderzoeksrapport in de volledigheid gedeeld. De definitieve versie zal a.s. woensdag 15 november aan u worden overhandigd tijdens de ledenvergadering van Kunsten`92.

Toelichting

Onderstaand wordt een aantal nieuwe punten over de openstaande middelen uiteengezet ter bespreking. Daarna wordt toegelicht welke opvolging is gegeven aan de opmerkingen die gemaakt zijn tijdens de beleidsstaf.

1. Nieuwe ontwikkelingen

2.1 verdeling fondsen

De onderzoekers hebben ten opzichte van de vorige beleidsstaf de complete conceptversie van het onderzoek gedeeld. Hierin zijn de – tijdens de vorige beleidsstaf nog onbekende - percentages per fonds opgenomen. Deze zijn nu aangeleverd. Hierin worden 'platte' bedragen gepresenteerd. Omdat wij met een andere grondslag werken dan de onderzoekers (rekenen met andere bedragen) sluiten de platte bedragen niet 1-op-1 aan bij de bedragen zoals wij ze nu presenteren.

Meerjarig deel fondsen

Voor het meerjarige gedeelte van de fondsen kan het onderzoek gevolgd worden door de percentages uit het onderzoek te hanteren. Het eerdere besluit om de lacune van het fonds Cultuurparticipatie op te lossen door het percentage van het Fonds Podiumkunsten te koppelen wordt hierbij toegepast.

Project deel fondsen

Voor het projectgedeelte sluiten zowel de platte bedragen, als de geleverde percentages niet aan bij het beeld in de sector. Het onderzoek richtte zich hoofdzakelijk op meerjarige instellingen, voor dat gedeelte (meerjarig) adviseren wij u de uitkomsten uit het onderzoek te volgen, daarmee is al een groot gedeelte

afgevangen. Voor het projectgedeelte achtte wij de uitkomsten onvoldoende onderbouwd en aansluiten op de realiteit van de fondsen. Daarom adviseren wij een politiek besluit te nemen over de verdeling voor de projectgelden. Deze lijn is door ons ook besproken met de fondsen.

Op dit punt adviseren wij u geen onderscheid te maken tussen de fondsen en een algemeen percentage van 10% toe te passen. Onderstaand vindt u de verdeling bij een projectpercentage van 10%. Dit betreffen wel de totale bedragen, in 2.2 vindt u deze bedragen wanneer ze zich verhouden tot de overige posten (BIS, EW).

Fondsen	totale subsidie per jaar 2025-2028 (totaal, stand beleidskader juni 2023) + ICB. Incl APK	Budget meerjarige regelingen totaal	meerjarig fair pay extra + LPO 2023	Budget projectmatige regelingen totaal	projectmatig fair pay extra + LPO 2023	totaal extra	
Stichting Nederlands Fonds voor Podiumkunsten	Bedrijfsinformatie		10.332.885	Bedrijfsinformatie	1.514.114	€ 11.846.998	
Stichting Nederlands Fonds voor de Film			377.318			7.820.954	€ 8.198.272
Stichting Fonds voor Cultuurparticipatie			4.280.260			1.510.441	€ 5.790.701
Stichting Stimuleringsfonds Creatieve Industrie			846.088			1.229.699	€ 2.075.787
Stichting Nederlands Letterenfonds			353.009			972.108	€ 1.325.117
Stichting Mondriaan Fonds			2.738.140			2.932.857	€ 5.670.997
totaal + LPO					€ 18.927.700		€ 15.980.173
Percentueel loondeel:	100%						
fondsen	meerjarig	projectmatig					
Stichting Fonds Podiumkunsten	18,6%	10,0%					
Stichting Nederlands Fonds voor de Film	47,2%	10,0%					
Stichting Fonds voor Cultuurparticipatie	18,6%	10,0%					
Stichting Stimuleringsfonds Creatieve Industrie	18,0%	10,0%					
Stichting Nederlands Letterenfonds	13,1%	10,0%					
Stichting Mondriaan Fonds	48,7%	10,0%					

Een percentage van 10% heeft als nadeel dat u niet differentieert in de specifieke fair pay problematiek per fonds, terwijl er in de praktijk wel verschillen zullen zijn. Het onderzoek biedt echter onvoldoende houvast om zodanig te differentiëren dat dit aansluit op de reële problematiek bij de projecten van de fondsen. De geleverde percentages worden door de fondsen dan ook niet herkend.

2.2 Scenario A Eerste integrale verdeling

Op basis van bovenstaand uitgangspunt willen wij aan u twee scenario's voorleggen.

Uit scenario A volgt het volgende totaalbedrag:

Scenario A: verdeling exclusief de Wab			
	totaal fair pay (100% loondeel, loon- en prijspeil 2023)	aandeel tov totaal	bedragen naar verhouding beschikbare middelen
BIS	€ 6.343.336	15,3%	€ 5.569.847
EW	€ 141.051	0,3%	€ 123.852
Fondsen meerjarig	€ 18.927.700	45,7%	€ 16.619.707
fondsen project	€ 15.980.173	38,6%	€ 14.031.594
Totaal:	€ 41.392.260	100,0%	€ 36.345.000
Verhouding tot de beschikbare middelen:		100%	88%

Hier is uitgegaan van € 36.345.867 als totaalbedrag, dat betreft de 34,1 miljoen verhoogd met de loon- en prijsbijstellingen over 2023. Eerder hebben wij met u gecommuniceerd dat het onze insteek was om het alleen het loongedeelte (70% van de subsidie) tegemoet te komen. Aangezien er in dat scenario geld overblijft, kan u de stap nemen om een aanzienlijk groter deel van het gat –88%– te overbruggen. Hiermee krijgen de instellingen en fondsen extra ruimte om problemen in de sector die niet (volledig) zijn meegenomen in het onderzoek, maar wel van belang zijn voor het verwezenlijken van fair pay te compenseren. Ten overvloede: in dit scenario dalen alle bedragen zoals opgenomen in de tabel op de vorige pagina dus van 100 naar 88%.

Een ander scenario is om de eerder aangekondigde problematiek bij de orkesten naar aanleiding van de Wet arbeidsmarkt in balans te compenseren. Zie onderstaand de context.

2.3 Scenario B Fair pay ontwikkeling na de invoering Wet arbeidsmarkt in balans (Wab)

De Wab is in 2020 in werking getreden. Een van de uitgangspunten van de Wab is dat flexibele medewerkers zoals oproepkrachten en payrollmedewerkers dezelfde rechtspositie en arbeidsvoorwaarden verdienen als werknemers in vaste dienst. De invoering van de Wab had als consequentie dat orkesten hun remplaçanten meer (lees: fair) moesten betalen. De cao-lonen voor remplaçanten liepen namelijk fors achter op de cao-lonen voor musici in vaste dienst. De orkesten hebben deze ongelijkheid gecompenseerd toen de Wab van kracht werd. Deze rekening is niet zichtbaar in het huidige onderzoek. Remplaçanten worden nu immers fair (volgens cao) betaald, maar de rekening ligt er wel nog steeds. Dit wordt momenteel binnen de begroting van de orkesten zelf opgevangen en is mede oorzaak voor aanzienlijke tekorten bij meerdere orkesten. Een optie is om dit bedrag te compenseren. In het vorige SIRM-onderzoek¹ is de omvang van de achterstand bij remplaçanten berekend. Hier kwam uit voort dat een bedrag van € 4,2 miljoen nodig was voor fair pay. Dit bedrag is op basis van prijspeil 2019, als we dit naar het huidige prijspeil vertalen komt dit uit op een bedrag van € 4.868.600.

Bovenstaand scenario betekent dat een bepaalde groep instellingen met bijzondere problematiek specifiek tegemoetgekomen wordt. Dit heeft als nadeel dat ook andere groepen met een bijzondere problematiek zich kunnen aandienen. U kunt zich in dit geval wel beroepen op een specifiek afbakeningscriterium.

Het scenario waarin de bovenstaande problematiek wordt meegenomen ziet er als volgt uit:

---

¹[SIRM 'op weg naar het nieuwe normaal', p.29](#)

Scenario B: verdeling inclusief de Wab			
	totaal fair pay (100% loondeel, loon- en prijspeil 2023)	aandeel tov totaal	bedragen naar verhouding beschikbare middelen
BIS	€ 6.343.336	13,7%	€ 4.983.664
EW	€ 141.051	0,3%	€ 110.817
Fondsen meerjarig	€ 18.927.700	40,9%	€ 14.870.611
fondsen project	€ 15.980.173	34,5%	€ 12.554.877
WAB	€ 4.868.600	10,5%	€ 3.825.032
totaal:	€ 46.260.860	100%	€ 36.345.000
Verhouding tot de beschikbare middelen:	100%		79%

In dit scenario wordt dus tot 79% (in plaats van 88%) tegemoet gekomen. Dat is nog steeds hoger dan de 70% die wij eerder als uitgangspunt hebben genomen. Ten overvloede: in dit scenario dalen alle bedragen zoals opgenomen in de tabel op pagina 2 dus van 100 naar 79%.

Wij bespreken graag de voor- en nadelen van de scenario's met u.

2 Vervolg beleidsstaf

In de beleidsstaf van 30 oktober 2023 zijn onderstaande beslispunten bij u voorgelegd.

1.1 Onderzoek als uitgangspunt voor de BIS en fondsen

Wij verhogen de subsidiesplafonds vanaf 2025 op basis van de percentages uit het onderzoek (SiRM/PPMC, in opdracht van Kunsten`92) maal 0,7 (70%) zijnde het loondeel van onze subsidies. Hier bent u mee akkoord gegaan. Zoals hierboven geschetst is er ruimte voor een hogere tegemoetkoming.

1.2 Afbakening ondersteunende instellingen

U bent eerder akkoord gegaan met het uitsluiten van de bovensectorale ondersteunende instellingen in de verdeling. Hier is 'artikel 3.36 Ondersteunende instelling landelijke coördinatie van de leesbevordering en literatuureducatie' aan toegevoegd. Voor de overige ondersteunende instellingen bent u akkoord gegaan om voor de ondersteunende instellingen film en ontwerp het museum-percentage te hanteren. Voor de onderstaande ondersteunende instellingen heeft u verzocht dat wij in gesprek zouden gaan met de betreffende instellingen. Wij hebben het percentage voor letteren-festivals aan de instellingen voorgelegd (verhoging van het subsidieplafond met 4,6%). Op dit percentage is positief gereageerd door de instellingen. Bij de uiteindelijke verdeling is dan ook ons advies om het percentage van 4,6% voor onderstaande artikelen te hanteren:

- Art. 3.39 Ondersteunende instelling letteren, bemiddeling tussen schrijvers, scholen en bibliotheken
- Art. 3.36 Ondersteunende instelling letteren, lettereneducatie voor kinderen in het po
- Art. 3.36 Ondersteunende instelling letteren, ondersteuning van bijzondere journalistieke projecten

1.3 Hanteren ondergrens bij verdeling

Aan u was voorgesteld een ondergrens te hanteren bij de verdeling. Voor nu heeft u besloten geen ondergrens te hanteren.

1.4 Percentage Fonds cultuurparticipatie meerjarig koppelen aan percentage Fonds podiumkunsten

U bent akkoord gegaan met deze koppeling.

1.5 Krachtenveld

Wij hebben goed contact met Kunsten `92, de Raad voor Cultuur en de Rijkscultuurfondsen omtrent onze afwegingen.

3 Concept-Kamerbrief

Nadat bovenstaande scenario's uitgewerkt ter besluitvorming aan u zijn voorgelegd is het doel om (streefdatum) 17 november de BIS-regeling inclusief de ophoging van de subsidieplafonds met de fairpaygelden met de Kamer te communiceren. Bijgevoegd vindt u de concept-Kamerbrief. Hierin wordt naast de fair pay middelen ook de motie van CDA-Kamerlid Lucille Werner 'Nieuwe visie cultuurbeleid' ingelost omtrent geografische spreiding.

03/11 Opmerkingen SCM op nota. nr.: 42174462

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

ID. nr.

TER BESLUITVORMING

Aan: SCM

Erfgoed en Kunsten

Van

Persoonsgegevens

Datum

26 oktober 2023

Referentie

Bijlagen

Concept-onderzoek SiRM/PPMC

nota

Verdeling middelen ten behoeve van fair pay

?

K-

Aanleiding

De eerste concept-resultaten van het SiRM/PPMC rapport zijn gedeeld met de begeleidingscommissie van het onderzoek. Naar het veld is gecommuniceerd dat wij dit onderzoek zullen gebruiken ter onderbouwing voor de verdeling van de €34,1 miljoen ten behoeve van fair pay. Eerder hebben wij u geïnformeerd over het verloop van het proces en de kaders waarin wij de onderstaande besluiten presenteren. In het onderstaande besluit willen wij u de concept-verdeling voorleggen, met daarin de uitgangspunten en uitkomsten op basis van de concept-resultaten van het onderzoek.

Geadviseerd besluit

Wij adviseren u akkoord te gaan met de bijgevoegde verdeling van de fair pay middelen.

Kernpunten

We stellen voor de beschikbare middelen langs de hieronder beschreven lijnen te verdelen. Bijgevoegd vindt u ook een voorlopig beeld van wat dit in de praktijk betekent.

Deze nota wordt ter besluitvorming bij u voorgelegd, en zal tevens worden besproken tijdens de beleidsstaf van 30 oktober 2023.

Toelichting

Context

In de meerjarenbrief 'kracht van creativiteit' van 2022 is aangekondigd dat u extra middelen wil inzetten voor fair pay. Daar waar u zelf financier bent, neemt u uw verantwoordelijkheid. In deze brief wordt benadrukt dat het van belang is om een goed beeld te krijgen van de mate waarin beloning in bepaalde sectoren achterblijft.

In de recente Kamerbrief van 8 juni 2023 'Voortgangsbrief arbeidsmarktbeleid culturele en creatieve sector' wordt gerefereerd naar het lopende SiRM onderzoek naar fair pay. Dit onderzoek komt vanuit de sector (specifiek: Kunsten '92 als opdrachtgever) en hanteren we als basis voor de verdeling van de middelen.

Proces

4 september jl. bent u op hoofdlijnen geïnformeerd over de stand van zaken van het onderzoek. U bent toen geïnformeerd over de lacunes in het onderzoek (o.a.

de projectsubsidies bij de fondsen) en eventuele denkrichtingen zijn gepresenteerd. Op uw verzoek hebben we de fondsen regelmatig op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen omtrent het onderzoek. Tevens heeft u het besluit genomen de bovensectorale instellingen in de BIS uit te sluiten voor de verdere verdeling.

Op 1 december wordt de regeling voor de BIS 2025 gepubliceerd. Deze gelden worden daar in verwerkt. Om redenen van tijdige duidelijkheid voor de sector is uitstel niet gewenst. Dat betekent dat op korte termijn besluitvorming over de verdeling moet plaatsvinden.

In de huidige beleidsvoorbereiding is de insteek om de beschikbare € 34,1 miljoen aan de plafonds (het maximale beschikbare bedrag voor een functie in de wettelijke regeling) van de BIS-regeling en de fondsen voor 2025 e.v. toe te voegen. Het is vervolgens aan de instellingen om invulling te geven aan de besteding. Ze dienen wel te voldoen aan de 'fair pay' verplichting die vanaf 1-1-2025 verbonden is aan subsidiering in de BIS. Voor de fondsen geldt dat vanwege de diversiteit in instrumentarium de fondsen zelf de doorvertaling naar fair pay uitwerken. In de beleidskaders van de fondsen is fair pay een onderwerp in het kader van de Fair Practice Code. OCW zal over de uitwerking nog nader in gesprek gaan met de fondsen.

Toelichting bij SIRM-onderzoek

Het onderzoek richtte zich hoofdzakelijk op instellingen die meerjarig (minimaal 2 jaar) subsidie ontvangen van het Rijk (BIS of de Rijkscultuurfondsen). De onderzoekers presenteren zowel absolute- als percentuele meerkosten die nodig zouden zijn om fair pay te verwezenlijken voor de meerjarige instellingen. Als boven genoemd, is het uitgangspunt van het onderzoek dat een CAO of honoreringsrichtlijn als 'fair' wordt beschouwd.

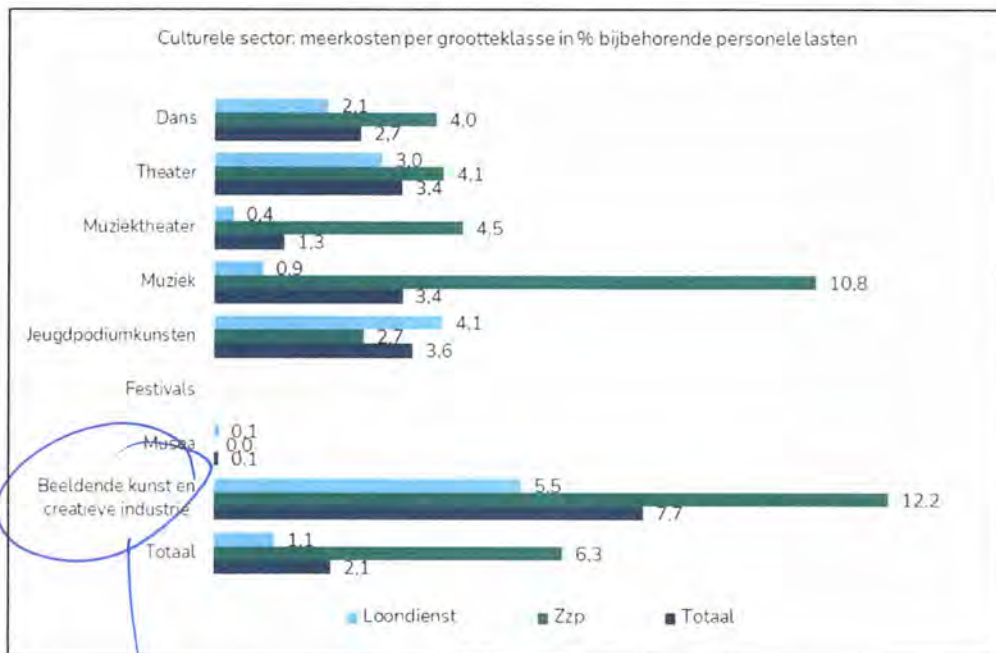
Let op: Alle gepresenteerde cijfers zijn op basis van het concept-onderzoek. Het is mogelijk dat in het eindrapport bepaalde cijfers worden bijgesteld.

In het onderzoek wordt op basis van de totale omzet¹ van een instelling de problematiek rond fair pay uiteengezet. Hierin wordt specifiek gekeken naar 1) de tekortschietende beloning en 2) onbetaald structureel overwerk. Het zwaartepunt van de problematiek verschilt per sector, maar kan sector breed worden gezien als ongeveer 50/50 (beloning/overwerk). Tevens wordt er een uitsplitsing gemaakt tussen problematiek rond loondienst en ZZP. Hieruit blijkt dat voor de meeste sectoren het grootste gedeelte van de benodigde meerkosten voor fair pay bij de betaling voor ZZP'ers zit.

---

¹ De onderzoekers hanteren het begrip 'omzet' als 'totale baten'.

Om een beeld te krijgen van de verhoudingen, is onderstaande een overzicht met daarin een indicatie van de mate waarin subsidiebedragen zouden moeten worden verhoogd. De uitsplitsing is gedeeld als concept en mist nog bepaalde sectoren, zoals festivals en een uitsplitsing tussen beeldende kunst en creatieve industrie. Daarnaast is in dit overzicht het verschil in grootteklasse niet zichtbaar.

Vertaling SIRM-onderzoek naar beschikbare middelen

In de 'Voortgangsbrief arbeidsmarktbeleid' is aangekondigd dat u de middelen beschikbaar stelt voor dat deel van de sector waar u verantwoordelijk voor bent: de BIS en de Rijkscultuurfondsen. U roept andere financiers op uw voorbeeld te volgen. In het SIRM-onderzoek zijn ook de Erfgoedwet-musea meegenomen, voor het gemak spreken we hierna steeds alleen over BIS. Hieronder zullen we eerst duiden hoe we de extra middelen voor de BIS willen vaststellen en daarna hoe we die voor de Rijkscultuurfondsen willen verdelen.

Must
inlooptijd
CI + BK
consequenties?

1. BIS

De percentages uit het onderzoek sluiten voor de BIS-instellingen nauwkeurig aan bij de categorieën in de BIS-regeling. Op een aantal details zijn aanvullende keuzes gemaakt voor wat betreft het percentage dat van toepassing is². Het onderzoek levert percentages voor de benodigde extra middelen aan, deze percentages zijn op basis van de totale baten van de instellingen. Wij verhogen de subsidies³ vanaf 2025 – het gedeelte waar wij verantwoordelijk voor zijn – op basis van deze percentages maal 0,7, zijnde het loondeel van onze subsidies⁴. Daarmee wordt verantwoordelijkheid genomen voor het aandeel dat OCW subsidieert bij de instellingen.

Ter besluitvorming: Gaat u akkoord met verdeling langs deze lijnen voor de BIS?

1.1 Meedelen ondersteunende instellingen:

- Bovensectorale ondersteunende instellingen worden niet meegenomen in de verdeling (eerder zo door u besloten).
- Voor het artikel '3.36 Ondersteunende instelling landelijke coördinatie van de leesbevordering en literatuureducatie' geldt dezelfde redenering (richten op makers) als voor de bovensectorale ondersteunende instellingen. Wij willen dan ook adviseren dit artikel niet mee te nemen in de verdeling.
- Ons advies is om binnen de BIS primair te richten op instellingen met een cultuurproducerende functie. Hiermee zetten we de maker centraal. Voor een aantal ondersteunende instellingen valt te beargumenteren dat de gelden ten behoeve van makers ingezet worden.
- Als besloten wordt deze instellingen mee te nemen, zouden de ondersteunende instelling film en ontwerp behandeld kunnen worden als museum, zijnde hun hoofdtak. Voor de lettereninstellingen geldt dat er niet direct een goede oplossing is op basis van het onderzoek. Hier moet nog bezien worden hoe we tot een verdeelsleutel kunnen komen.

Bespreken
voor- en
nadelen

² Zie bijlage. Dit gaat specifiek over de artikelen in de BIS die wél meedelen in de verdeling maar niet in het onderzoek zijn meegenomen. Dit betreft: Debat & Reflectie, Beheer, behoud en ontsluiting sectorcollecties podiumkunsten en vormgeving en Netwerk- of platformfunctie sectorcollecties pk.

³ Specifiek de subsidieplafonds binnen de BIS.

⁴ Het percentage 70% loondeel wordt ook gehanteerd bij de loon- en prijsbijstellingen. Exclusief musea, dat is 80%.

- Het betreft deze ondersteunende instellingen:
Art. 3.37 Ondersteunende instelling film
Art. 3.39 Ondersteunende instelling letteren, bemiddeling tussen schrijvers, scholen en bibliotheken
Art. 3.36 Ondersteunende instelling letteren, lettereneducatie voor kinderen in het po
Art. 3.36 Ondersteunende instelling letteren, ondersteuning van bijzondere journalistieke projecten
Art. 3.42 Ondersteunende instelling ontwerp

Ter besluitvorming: Gaat u akkoord met deze afbakening?

na bespreking

1.2 Ondergrens

Het onderzoek geeft op een aantal plaatsen percentages lager dan 1%. Dit leidt in de meeste gevallen ook tot lage absolute bedragen (€ 1.600 tot € 85.000). Het toevoegen van dergelijke bedragen is ongewenst om twee redenen: 1) een dergelijk klein bedrag voor een grote organisatie kan wegvallen in een begroting. Daarmee is de impact niet meetbaar en daarmee niet doeltreffend. 2) moeilijk uitlegbaar naar de betreffende instellingen. Een te klein bedrag kan negatief geïnterpreteerd worden.

Om die reden adviseren wij u een ondergrens⁵ te hanteren in de verdeling van 1%. Het meerkostenpercentage dient dan minimaal 1% te zijn. Als het percentage meerkostenpercentage lager is, wordt dit niet meegenomen.

Ter besluitvorming: Gaat u akkoord om een ondergrens toe te passen?

2. Fondsen

2.1 Fondsen meerjarig

Voor het meerjarige gedeelte kan op basis van het onderzoek een verdeling worden gemaakt behalve voor het Fonds voor Cultuurparticipatie.

Voor meerjarige subsidies van het Fonds voor Cultuurparticipatie levert het onderzoek geen gegevens. Om die reden adviseren wij om het fonds te koppelen aan het percentage van het Fonds Podiumkunsten. Inhoudelijk is dit percentage het meest (relatief) nabij de activiteiten van de meerjarige instellingen van het Fonds voor Cultuurparticipatie. Een echt sluitende onderbouwing is voor die keuze niet te geven op basis van de beschikbare gegevens. Maar het betreffende percentage is redelijk (d.w.z. niet aantoonbaar te laag) en het belang van een hoger of lager percentage is beperkt gelet op het relatief kleine bedrag dat met de meerjarige subsidies gemoeid is bij deze fondsen. Op basis van de tot nu toe gevoerde gesprekken verwachten we dat genoemde fondsen zich hierin kunnen vinden.

⁵ Minimum bedrag, alles onder dat bedrag wordt niet opgehoogd.

2.2 Fondsen projectmiddelen

Voor het projectgedeelte lopen de onderzoekers uit met de oplevering. Deze hebben wij nog niet ontvangen. Om die reden is in het huidige rekenmodel 20% als uitgangspunt gehanteerd voor het projectgedeelte. Dit is dus een voorlopige inschatting. De onderzoekers relateren het projectgedeelte aan de grootteklasse 'klein', gelet op de cijfers die we tot dusver hebben ontvangen, liggen de percentages voor kleinere instellingen gemiddeld tussen de 15-30%. Vanuit de onderzoekers is gecommuniceerd dat er waarschijnlijk twee percentages voor projectmatige instellingen worden gedeeld. Een algemeen percentage, en een specifiek voor de filmsector. We weten inmiddels dat de onderzoekers verwachten dat het filmpercentage lager zal uitvallen dan het algemene percentage. Verder is nog een vraag of de onderzoekers een opmerking maken met betrekking tot de creatieve industrie, aangezien het meerjarig deel van het onderzoek een in absolute zin veel lager percentage geeft dan voor de andere sectoren.

Ter besluitvorming: gaat u akkoord met de bovengenoemde uitgangspunten om de verdeling zoveel mogelijk te baseren op het onderzoek?

Krachtenveld

Het onderzoeksrapport is in opdracht van de belangenorganisatie Kunsten '92. Wij weten nog niet met welke boodschap ze dit rapport gaan presenteren.

Het onderzoek schetst een beeld waarin grote instellingen relatief weinig problemen hebben. Dit kan voor sommigen een signaal zijn dat de lat 'cao = fair' in het onderzoek te laag lag.

Vanwege inflatie hebben veel instellingen gestegen kosten. Daarom is het van belang te benadrukken dat deze gelden geen inflatiecorrectie zijn. Daar is de jaarlijkse loon- en prijsbijstelling voor.

V
1 vraag contact met K'92

TER BESLUITVORMING

Aan: SCM

Erfgoed en Kunsten

Van

Persoonsgegevens

Datum

29 augustus 2023

Referentie

Bijlagen

nota

Verdeling € 34,1 miljoen ten behoeve van fair pay

Aanleiding

Eind oktober wordt naar verwachting het SiRM rapport, in opdracht van Kunsten '92, met daarin de uitkomsten van het onderzoek naar de meerkosten van fair pay gepubliceerd. Naar het veld is gecommuniceerd dat wij dit onderzoek zullen gebruiken ter onderbouwing voor de verdeling van de € 34,1 miljoen ten behoeve van fair pay. In dit overleg willen wij u informeren over de stand van zaken en leggen wij een aantal kaders bij u neer ter besluitvorming.

Geadviseerd besluit

Wij adviseren u akkoord te gaan met de (voorlopige) aanpak rond de verdeling van de fair pay middelen.

Kernpunten

- In dit document wordt de context geschetst van de huidige stand van zaken rond het onderzoek en de verdeling van de € 34,1 ten behoeve van fair pay.
- Wij willen de keuze aan u voorleggen om de bovensectorale ondersteunende instellingen buiten beschouwing te laten bij de verdeling van de middelen omdat daar geen sprake is van cultuurproductie (specifiek: makers).
- Wij willen u informeren over het denkproces rond artikelen en fondsen waar wij géén onderzoekmatige onderbouwing voor hebben.
- Wij willen u informeren over het denkproces rond de verdeling tussen de fondsen en de BIS.

Toelichting

Context

In de meerjarenbrief 'kracht van creativiteit' van 2022 is aangekondigd dat u extra middelen wil inzetten voor fair pay. Daar waar u zelf financier bent, neemt u uw verantwoordelijkheid. In deze brief wordt benadrukt dat het van belang is om een goed beeld te krijgen van de mate waarin beloning in bepaalde sectoren achterblijft.

In de recente Kamerbrief van 8 juni 2023 'Voortgangsbrief arbeidsmarktbeleid culturele en creatieve sector' wordt gerefereerd naar het lopende SiRM onderzoek naar fair pay. Dit onderzoek komt vanuit de sector (specifiek: Kunsten '92 als opdrachtgever) en hanteren we als basis voor de verdeling van de middelen.

Daarnaast is het veld in de brief geïnformeerd over onze intentie om de verdeling van de middelen specifiek te richten op de BIS en de Rijkscultuurfondsen, en dat u andere financiers oproept uw voorbeeld te volgen.

Het onderzoek

In het lopende SiRM onderzoek wordt fair pay gelijkgesteld aan een CAO¹. Het onderzoek richt zich voornamelijk op meerjarig gesubsidieerde instellingen, daarin wordt op basis van sectoren en grootteklassen een berekening gemaakt wat het % meerkosten is om fair pay te bewerkstelligen.

Eerdere onderzoeken lieten zien dat grotere instellingen relatief minder problemen ervaren rond fair pay dan kleinere instellingen en eenmalige projecten. De eerste inschatting is dan ook dat de grote instellingen relatief lage percentages (c.a. 0% t/m 5%) extra middelen zullen ontvangen wanneer we het onderzoek volgen, en dat kleine instellingen en eenmalige projecten er relatief veel meer op vooruitgaan zullen gaan (afhankelijk van de beschikbare middelen c.a. 10%-30%). Wel moet gezegd worden dat bij de grotere instellingen een verhoging van enkele procenten van het budget alsnog om forse bedragen kan gaan.

Tijdspad

Begin oktober verwachten wij het concept eindrapport van de onderzoekers, en eind oktober het definitieve. 1 december wordt de regeling voor de BIS 2025 gepubliceerd. Om redenen van rechtszekerheid is uitstel daarvan niet goed mogelijk. Dat betekent dat eind oktober-begin november besluitvorming over de verdeling moet plaatsvinden. In oktober willen wij daarom graag nog een extra overleg inplannen waarin we op basis van de gesprekken met de fondsen en de eerste concept-resultaten van het lopende onderzoek de verdere verdeling bespreken.

In de huidige beleidsvoorbereiding is de insteek om de beschikbare € 34,1 miljoen aan de plafonds (het maximale beschikbare bedrag voor een functie in de wettelijke regeling) van de BIS-regeling en de fondsen voor 2025 e.v. toe te voegen. Dat zou betekenen dat de instellingen en fondsen een specifiek bedrag ontvangen waarvan uit onderzoek blijkt dat nodig is voor fair pay (CAO/honoreringrichtlijn). Het is dan aan de instellingen en fondsen om daar zelf beleid op te maken.

- niet te beslist?!

Afbakening

Ons advies is om binnen de BIS primair te richten op instellingen met een cultuurproducerende functie. Hiermee zetten we de maker centraal. Deze verdeling omvat de gehele BIS (inclusief publieksactiviteiten erfgoed) met uitzondering van de bovensectorale ondersteunende instellingen. Hoewel de

¹ Dit sluit aan bij het door u overgenomen advies van de Raad voor Cultuur om een CAO of honoreringrichtlijn verplicht te stellen in de BIS periode 2025.

3 rapporten
3
Papers
Papers
Papers

4%

Datum
17 augustus 2023

bovensectorale ondersteunende instellingen een fundamentele bijdrage leveren aan de sector, door middel van advies, informatie, agendering, entameren en het verzamelen van kennis en informatie ten behoeve van de ontwikkeling en versterking van de sector is er over het algemeen geen directe financiële betalingsrelatie met makers in het kader van cultuurproductie. Aangezien deze middelen ingezet dienen te worden dáár waar zij het meest nodig zijn, zou het niet doelmatig zijn deze middelen ook voor bovensectorale instellingen in te zetten. De artikelen die in dit scenario a priori niet zouden meedelen zijn in de verdeling van de fair pay middelen zijn:

- Artikel 3.49 Cultuureducatie en cultuurparticipatie
- Artikel 3.50 Internationaal cultuurbeleid
- Artikel 3.51 Digitale transformatie
- Artikel 3.52 Onderzoek en statistiek
- Artikel 3.53 Ondernemerschap en financiering
- Artikel 3.54 Arbeidsmarkt

Ter besluitvorming: Gaat u akkoord met deze afbakening?

Omgang fondsen

Er is overleg gevoerd over de verdeling van de 34,1 miljoen met de Rijkscultuurfondsen. Het SiRM onderzoek richt zich namelijk specifiek op meerjarige instellingen. Vanwege het feit dat sommige Rijkscultuurfondsen (Filmfonds, Letterenfonds, Fonds voor Cultuurparticipatie) relatief weinig meerjarige instellingen subsidiëren, is het vraagstuk welk percentage verdeelsleutel gebruikt zou kan voor Rijkscultuurfondsen die zich relatief minder richten op meerjarige instellingen. Voor deze gesprekken heeft OCW een aantal varianten geformuleerd en ter brainstorm besproken met de fondsen.

In de kern is het vraagstuk als volgt: aangezien binnen het lopende SiRM onderzoek niet alle sectoren en type instellingen in de BIS en de Rijkscultuurfondsen worden onderzocht (het onderzoek richt zich namelijk specifiek op meerjarige subsidies), is de vraag op basis van welke onderbouwing de te hanteren percentages voor de niet-onderzochte sectoren vastgesteld worden. Wij onderzoeken momenteel verschillende opties. Een mogelijkheid is om de fondsen op basis van hun huidige grootte een bepaald vast percentage te verlenen (bijvoorbeeld iedereen een verhoging van het budget 5%). Een andere optie is om op basis van eerder SiRM-onderzoek de ontbrekende gegevens aan te vullen. Deze puzzel zal de komende tijd in samenwerking met de fondsen gelegd worden.

Verdeling Fondsen/BIS

Op basis van het bovenstaand uitgangspunt bij de fondsen, rest de vraag hoe de middelen voor de fondsen zich verhouden ten opzichte van de middelen voor de BIS. Deze komen in hoofdlijnen neer op twee varianten:

- A. De 34,1 miljoen verdelen op basis van de verhouding tussen het totale meerjarige budget (BIS en fondsen) en het totaal van de projectbudgetten bij de fondsen. Dit zou betekenen dat € 15.548.530 voor de projectsubsidies van de fondsen gereserveerd wordt en € 18.551.470 voor de BIS (samen € 34,1 miljoen). Binnen dit bedrag zou dan vervolgens een verdeling gemaakt worden over de fondsen en over de verschillende artikelen in de bis op basis van het onderzoek. Mocht in een van beide delen geld overblijven, dan kan dat alsnog worden doorgezet.
- B. Niet maximeren naar rato, maar op basis van het onderzoek bekijken hoeveel er daadwerkelijk nodig is volgens het onderzoek ten behoeven van fair pay (kan minder, of meer dan € 34,1 miljoen zijn).

Maar die is dus niet compleet

Het voordeel van variant A is dat deze bij voorbaat kaders schept over de verdeling tussen de fondsen en de BIS. Variant B gaat uit van de werkelijke kosten zoals die naar voren komen op basis van het onderzoek. Mocht dit bedrag hoger uitvallen dan de beschikbare € 34,1 miljoen dan kan er altijd voor worden gekozen om tot een bepaald percentage (denk aan 60-90%) het gat tot fair pay te dichten, met daarbij de oproep aan andere financiers om het voorbeeld te volgen. Zoals eerder genoemd, heeft variant B als nadeel dat we niet voor alle categorieën percentuele meerkosten kunnen ontlepen uit het lopende SiRM onderzoek. Wanneer wij de eerste cijfers van het lopende onderzoek ontvangen zullen wij beide varianten uitwerken en bij u voorleggen.

D.

Procesbelang

hoe kunnen we dat het beste opvangen?